

LIFE15 NAT/GR/001108 - LIFE AMYBEAR

“Βελτίωση των συνθηκών συνύπαρξης του ανθρώπου και της αρκούδας στον Δήμο Αμυνταίου”

AFTER-LIFE PLAN

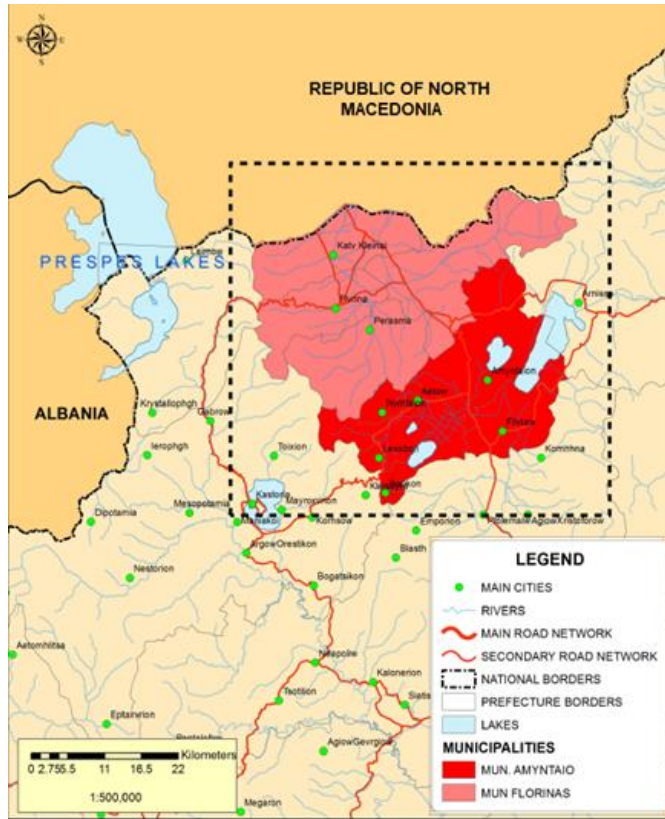
Το έργο LIFE15 NAT/GR/001108 – LIFE AMYBEAR συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Πράσινο Ταμείο και τους δικαιούχους του έργου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	3
2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ.....	4
Επιτυχείς δραστηριότητες και προβλήματα που παρουσιάστηκαν.....	4
Προοπτικές για το είδος.....	5
Απειλές που συνεχίζουν να χρήζουν αντιμετώπισης.....	5
Νέα έργα LIFE που υλοποιούνται στην περιοχή του έργου ή σε γειτονικές περιοχές.....	6
Δραστηριότητες που πρέπει να συνεχιστούν και γιατί.....	7
Ερείσματα, Αδυναμίες, Ευκαιρίες, Απειλές μετά το τέλος του έργου.....	10
Table 1. SWOT Analysis.....	11
3. ΣΤΟΧΟΙ, ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΜΕΤΑ ΤΟ LIFE (“AFTER LIFE”).....	12
Μεθοδολογία.....	12
Περιεχόμενο του “After LIFE Plan”.....	13
Συντομογραφίες που χρησιμοποιούνται στους πίνακες μέτρων-δράσεων ..	14
Παράρτημα: Πίνακες Μέτρων-Δράσεων του After-Life Plan.....	16
Στόχος 1: Σταθεροποίηση-βελτίωση της πληθυσμιακής κατάστασης και διατήρηση της ανοδικής πληθυσμιακής τάσης του είδους.....	16
Στόχος 2. Βελτίωση-διατήρηση της κατάστασης του ενδιαιτήματος της αρκούδας.....	17
Στόχος 4. Διατήρηση κρίσιμων συνδετικών ζωνών - διασφάλιση συνδεσιμότητας σε εθνική και διασυνοριακή κλίμακα.....	17
Στόχος 5. Βελτίωση στάσεων και απόψεων της κοινής γνώμης και ειδικών ομάδων αναφοράς.....	18
Στόχος 6. Ενδυνάμωση δομών και ανάπτυξη επιχειρησιακής ικανότητας αρμόδιων διαχειριστικών αρχών και φορέων.....	19

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το έργο LIFE AMYBEAR ασχολήθηκε με την καταγεγραμμένη αύξηση των περιστατικών «αλληλεπίδρασης» ανθρώπου και αρκούδας στους Δήμους Αμυνταίου και Φλώρινας στην Ελλάδα, στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας.

Αυτή η αλληλεπίδραση δημιουργεί προβλήματα που είναι γνωστά εδώ και πολλά χρόνια, όπως ζημιές σε αγροτικές οικονομικές δραστηριότητες, καθώς και άλλα που έχουν παρατηρηθεί σχετικά πρόσφατα, όπως η προσέγγιση αρκούδων σε οικισμούς ή η αύξηση του αριθμού των τροχαίων ατυχημάτων με αρκούδες.

Εξαιτίας αυτής της αλληλεπίδρασης, ο πληθυσμός της καφέ αρκούδας, *Ursus arctos**, δέχεται πολλαπλές πιέσεις στην περιοχή του έργου, καθώς καταγράφονται αφύσικες απώλειες που σχετίζονται με την ανθρωπογενή θνησιμότητα, παρά τις προσπάθειες

διατήρησης και τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν τα τελευταία χρόνια.

Συνοπτικά, τα τρία κύρια προβλήματα/απειλές διατήρησης για τον πληθυσμό της καφέ αρκούδας στην περιοχή του έργου ήταν τα ακόλουθα:

1. Θνησιμότητα αρκούδας που προκαλείται από τον άνθρωπο: Αυτή η απειλή μπορεί να αποδοθεί στις ακόλουθες καταστάσεις αλληλεπίδρασης αρκούδας-ανθρώπου στην περιοχή του έργου: (α) συγκρούσεις αρκούδας-ανθρώπου ως συνέπεια ζημιών που έχουν προκληθεί από αρκούδα στη γεωργική παραγωγή, (β) συγκρούσεις αρκούδας-ανθρώπου με αρκούδες που επιδεικνύουν μια «εξοικειωμένη» συμπεριφορά αφού έχασαν τη φυσική τους συστολή και το φόβο για τους ανθρώπους, (γ) συγκρούσεις αρκούδας-ανθρώπου κατά τη διάρκεια νόμιμων ή παράνομων κυνηγετικών δραστηριοτήτων και (δ) θανατηφόρα τροχαία λόγω κατακερματισμού των περιοχών και/ή του οικοτόπου των πυρήνων κατανομής και των διαδρόμων διασποράς της καφέ αρκούδας.

2. Υποβάθμιση & απώλεια του ενδιαίτηματος της αρκούδας εξαιτίας της κατασκευής υποδομών μεταφοράς υψηλής ταχύτητας: Εκτός από το τμήμα της Εγνατίας Οδού που συνδέει την πόλη της Φλώρινας με τα εθνικά σύνορα μεταξύ Ελλάδας και Βόρειας Μακεδονίας, τα πρόσφατα κατασκευασμένα τμήματα της εθνικής οδού που συνδέουν το Αμύνταιο με τη Φλώρινα δημιουργούν πρόβλημα καθώς και σε αυτά προκαλούνται συχνά τροχαία ατυχήματα με θύματα αρκούδες.

3. Ανεπαρκής πληροφόρηση και ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σημασία διατήρησης της καφέ αρκούδας: Σε επίπεδο τοπικών κοινωνιών, εξακολουθεί να υπάρχει σημαντικό κενό πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης σχετικά με την έννοια των «ειδών-σημαία», όπως η καφέ αρκούδα, και της προστιθέμενης αξίας διατήρησής τους για τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής του έργου.

Κατά συνέπεια, ο τελικός στόχος του έργου ήταν η βελτίωση της κατάστασης διατήρησης του είδους *Ursus arctos** με την επίτευξη βιώσιμης διαχείρισης της συνύπαρξης ανθρώπου-αρκούδας μέσω της ελαχιστοποίησης των αρνητικών αλληλεπιδράσεων αρκούδας-ανθρώπου στην περιοχή του έργου.

Οι επιμέρους στόχοι του έργου συνοψίζονται ως εξής:

- Διατήρηση της ανθρωπογενούς θνησιμότητας αρκούδων σε βιώσιμο επίπεδο που δεν υπερβαίνει το 6% του ελάχιστου εκτιμώμενου πληθυσμού στην περιοχή του έργου. Διατήρηση του αριθμού των αναπαραγωγικών θηλυκών τουλάχιστον στο 10-12% του ελάχιστου εκτιμώμενου πληθυσμού του είδους στην περιοχή.
- Βελτίωση της αποδοχής συγκεκριμένων ομάδων-στόχων σχετικά με τη συνύπαρξή τους με την αρκούδα.
- Βελτίωση του επιπέδου ευαισθητοποίησης σχετικά με τις προστιθέμενη αξία που προσφέρει το είδος όσον αφορά την ελκυστικότητα της περιοχής.
- Απόκτηση τεχνογνωσίας από το προσωπικό των τοπικών αρμόδιων αρχών σε συγκεκριμένες τεχνικές διαχείρισης.
- Συνέχιση της λειτουργίας αυτο-βιώσιμων μηχανισμών που υποστηρίζουν μακροπρόθεσμα ορισμένους τύπους προληπτικών μέτρων.

2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Επιτυχείς δραστηριότητες και προβλήματα που παρουσιάστηκαν

Οι δράσεις του έργου, αν και πολλές από αυτές χρειάστηκε να παραταθούν, υλοποιήθηκαν όπως ήταν προγραμματισμένο και τα κύρια αποτελέσματα τους ήταν τα αναμενόμενα, βάσει του αρχικού σχεδιασμού.

Επιτεύχθηκαν όλα τα αναμενόμενα αποτελέσματα με μικρές εξαιρέσεις:

1. Δεν κατέστη δυνατή η υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας με Εθνικό Οργανισμό της Β. Μακεδονίας,
2. Οι κάδοι απορριμμάτων ειδικής αντοχής στις αρκούδες αν και τοποθετήθηκαν δεν είχαν την αναμενόμενη αποτελεσματικότητα και
3. Η αποτελεσματικότητα του εξειδικευμένου κυτίου αποτροπής αρκούδας για την Ομάδα Άμεσης Επέμβασης δοκιμάστηκε με επιτυχία σε δύο μόνο περιπτώσεις, προς το τέλος του έργου, στις οποίες χρειάστηκε παρέμβαση της ομάδας, εξαιτίας της καθυστέρησης στην παράδοσή του.

Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι τέτοια αποτρεπτικά μέσα χρησιμοποιούνται για πρώτη φορά στο πλαίσιο ενός έργου LIFE στην Ευρώπη, τα οποία, αν και πολύ αποτελεσματικά, δεν είχαν δοκιμαστεί πριν και υπό παρόμοιες συνθήκες.

Το έργο συνέβαλε ουσιαστικά στην ανάπτυξη του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Καφέ Αρκούδα (ΕΣΔΚΑ), καθώς και στο Ελληνικό Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας (ΠΔΠ) για το δίκτυο Natura 2000, αξιοποιώντας την εμπειρία που αποκτήθηκε μέσα από τις δράσεις του έργου.

Προοπτικές για το είδος

Από τα στοιχεία που προέκυψαν από την παρακολούθηση του πληθυσμού της αρκούδας στην περιοχή του έργου (δράσεις Α2 και D5 που εφαρμόστηκαν στην αρχή και στο τέλος του έργου), το εκτιμώμενο πληθυσμιακό μέγεθος της καφέ αρκούδας στην περιοχή του έργου ήταν 154 και 161 άτομα, αντίστοιχα .

Οι δράσεις του έργου και ιδιαίτερα οι δράσεις διατήρησης (δράσεις C), συνέβαλαν στη διατήρηση της ανθρωπογενούς θνησιμότητας σε βιώσιμο ποσοστό και ακόμη και κάτω από την ανώτερη επιθυμητή τιμή του 6%. Η διαφορά του 2% που καταγράφηκε αφήνει περιθώριο ασφαλείας για τα περιστατικά που δεν έχουν εντοπιστεί και αναφερθεί (κυρίως σχετίζονται με λαθροθηρία που αποτελεί μια παράνομη πράξη).

Ο αριθμός των αναπαραγωγικών θηλυκών και για σχεδόν δύο συνεχόμενες αναπαραγωγικές περιόδους εντός ενός διαστήματος 2 χρόνων, υπολογίστηκαν σε περίπου 50 άτομα για κάθε αναπαραγωγική περίοδο. Σε σχέση με το συνολικό εκτιμώμενο πληθυσμιακό μέγεθος, τα αναπαραγωγικά θηλυκά αποτελούν το 33% των ατόμων του πληθυσμού. Με αναγωγή σε ετήσια βάση, το ποσοστό αυτό ξεπερνάει την ελάχιστη επιθυμητή τιμή του 10-12% που είχε τεθεί αρχικά στους επιμέρους στόχους του έργου.

Όσο αφορά στην αλληλεπίδραση αρκούδας-ανθρώπου, υπήρχαν σαφείς ενδείξεις από την ανάλυση των δεδομένων που συλλέχθηκαν με τη διακίνηση των ερωτηματολογίων (σύγκριση των δεδομένων που συλλέχθηκαν πριν τις παρεμβάσεις του έργου στη Δράση C1 με τα δεδομένα που συλλέχθηκαν μετά τις παρεμβάσεις στη Δράση D1) πως η αποδοχή του είδους από βασικές εμπλεκόμενες ομάδες αυξήθηκε και ο φόβος της απειλής από το είδος μειώθηκε (Βλέπε Αναφορά Δράσης D1 και ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 Δράσης D1).

Απειλές που συνεχίζουν να χρήζουν αντιμετώπισης

Οι κύριες απειλές για τη διατήρηση της καφέ αρκούδας αφορούν στις συγκρούσεις του είδους με ανθρώπινες δραστηριότητες. Όσο θα υπάρχει επικάλυψη περιοχών στις οποίες θα πρέπει αρκούδες και άνθρωποι να συμβιώσουν (όπως συμβαίνει στην περιοχή του έργου), αυτές οι συγκρούσεις θα υπάρχουν πάντα σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό. Η λύση σε αυτό το πρόβλημα είναι να δημιουργηθούν και να διατηρηθούν τα εργαλεία για την ελαχιστοποίηση αυτών των συγκρούσεων όσο το δυνατόν περισσότερο και η προώθηση εργαλείων για τη διευκόλυνση της συνύπαρξης όσο το δυνατόν περισσότερο. Στο πλαίσιο του έργου, δημιουργήθηκαν και χρησιμοποιήθηκαν με επιτυχία τέτοια χρήσιμα εργαλεία για την ελαχιστοποίηση αρκετών από τις υπάρχουσες απειλές.

Από την άλλη πλευρά, δεδομένου ότι οι πληθυσμοί του είδους συνεχίζουν να μεγαλώνουν και να αποικίζουν εκ νέου περιοχές με ανθρώπινη παρουσία και καθώς η κοινωνικοοικονομική κατάσταση των τοπικών κοινωνιών ποικίλλει, θα υπάρχει μια συνεχής εξέλιξη των αλληλεπιδράσεων μεταξύ αρκούδας και ανθρώπων, οι οποίες

θα πρέπει να αντιμετωπίζονται, υιοθετώντας μία προσαρμοζόμενη στρατηγική ολοκληρωμένης διαχείρισης.

Στην περίπτωση της περιοχής του έργου, παρόλο που έχουν οι τεχνικές διαχείρισης καταστάσεων συγκρούσεων και η τεχνογνωσία έχει αρχίσει να μεταφέρεται στις αρμόδιες υπηρεσίες και τις τοπικές αρχές με την ίδρυση της εθνικής Ομάδας BET, η επαρκής επιχειρησιακή ικανότητα δεν έχει φτάσει ακόμη στο μέγιστο επιθυμητό επίπεδο, λόγω θεσμικών και οικονομικών λόγων.

Επίσης, αν και η εξοικείωση της αρκούδας με ανθρωπογενείς διατροφικές πηγές έχει αναγνωριστεί ως ένας από τους κύριους λόγους που δημιουργούν συγκρούσεις και επακόλουθη θανάτωση στην περιοχή του έργου, θα πρέπει να υιοθετηθούν στο μέλλον περαιτέρω δράσεις διατήρησης (π.χ. ηλεκτροφόρες περιφράξεις, ειδικοί κάδοι απορριμμάτων κ.λπ.), αλλά παράλληλα θα πρέπει να εφαρμοστεί και αυστηρότερος έλεγχος και κυρώσεις για τη λαθροθηρία από τις αρμόδιες αρχές.

Νέα έργα LIFE που υλοποιούνται στην περιοχή του έργου ή σε γειτονικές περιοχές

Η επιτυχής ανάπτυξη και εφαρμογή νέων έργων LIFE στην περιοχή του έργου, τα οποία ήταν εμπνευσμένα τουλάχιστον εν μέρει από το έργο LIFE AMYBEAR, αύξησε σημαντικά τις ευκαιρίες για τη χρήση εργαλείων και μεθόδων που εφαρμόστηκαν επιτυχώς αρχικά στο έργο LIFE AMYBEAR. Έτσι ενισχύεται η συνέχιση και η αναπαραγωγή ορισμένων από τις δραστηριότητες του LIFE AMYBEAR (βλ. παρακάτω: «Δραστηριότητες που πρέπει να συνεχιστούν και γιατί») καθώς και συνέργειες με άλλες δραστηριότητες που θα υλοποιηθούν από τα νέα έργα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η ΚΑΛΛΙΣΤΩ, η οποία συμμετείχε ως συνδικαιούχος στο έργο LIFE AMYBEAR, συμμετέχει ως Συντονιστής Δικαιούχος ή Συνδικαιούχος και στα τρία έργα που αναφέρονται παρακάτω. Επίσης, ο Δήμος Αμυνταίου συμμετέχει και ως δικαιούχος, στο τρίτο από αυτά:

LIFE SAFE-CROSSING (LIFE17 NAT/IT/464): Ο κύριος στόχος αυτού του έργου είναι να αναδείξει τις βέλτιστες πρακτικές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων των οδικών αξόνων σε μεγάλα σαρκοφάγα σε όλη την Ευρώπη.

Μία από τις περιοχές του έργου όπου υλοποιείται το έργο στην Ελλάδα είναι η Περιφερειακή Ενότητα Φλώρινας και ως εκ τούτου η περιοχή του έργου της επικαλύπτεται εν μέρει με την περιοχή του έργου LIFE AmyBear. Μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών και εμπειριών και της συνεργασίας στην επιλογή των τοποθεσιών για την εγκατάσταση των προληπτικών μέτρων, έχουν εξασφαλιστεί ισχυρές συνέργειες μεταξύ των δύο έργων σχετικά με την πρόληψη των οδικών θανατηφόρων ατυχημάτων. Επιπλέον, η εγκατάσταση καινοτόμων εργαλείων Πρόληψης Σύγκρουσης ζώων-οχημάτων από αυτό το έργο, σε συνδυασμό με τον «εικονικό φράκτη» και την ειδική οδική σήμανση που έχει εγκαταστήσει η LIFE AMYBEAR, μειώνουν τον κίνδυνο τροχαίων ατυχημάτων με αρκούδες, αυξάνουν την ευαισθητοποίηση των οδηγών και συμβάλλουν σημαντικά στην περαιτέρω μείωση της θνησιμότητας του είδους από ατυχήματα.

LIFE ARCPROM (LIFE18 NAT/GR/768): Το έργο, στο οποίο η Καλλιστώ είναι ο Συντονιστής Δικαιούχος, στοχεύει στη βελτίωση της συνύπαρξης ανθρώπου και αρκούδας σε 4 Εθνικά Πάρκα της Νότιας Ευρώπης, συμπεριλαμβανομένου του Εθνικού Πάρκου Πρεσπών, που έχει ήδη αναλάβει την ευθύνη διαχείρισης όλων των περιοχών Natura 2000 στη Δυτική Μακεδονία, συμπεριλαμβανομένων όλων των προστατευόμενων περιοχών στην περιοχή του έργου LIFE AMYBEAR. Οι

δράσεις του έργου περιλαμβάνουν την απόκτηση τεχνογνωσίας από το προσωπικό των τεσσάρων Εθνικών Πάρκων για συγκεκριμένες τεχνικές παρακολούθησης και διαχείρισης που αφορούν στη διατήρηση της καφέ αρκούδας. Το έργο στοχεύει επίσης στην αποτελεσματική διαχείριση των ανθρωπογενών πηγών τροφοληψίας της αρκούδας στις περιοχές όπου το είδος παρουσίασε «προβληματική» συμπεριφορά, τη συνεργασία μεταξύ των ιδιοκτητών Σκύλων Φύλαξης Κοπαδιών (ΣΦΚ) και των κτηνοτρόφων, τη διάδοση κιτ πρώτων βοηθειών κατά των δηλητηριασμένων δολωμάτων που παρέχονται δωρεάν σε κτηνοτρόφους που δραστηριοποιούνται σε περιοχές υψηλού κινδύνου για δηλητηρίαση ΣΦΚ και αρκούδων, καθώς και τη δημιουργία 4 Τοπικών Πλατφορμών για Συνύπαρξη μεταξύ Ανθρώπων και Αρκούδων (6 εμπλεκόμενες κοινωνικές ομάδες θα συμμετέχουν σε κάθε πλατφόρμα). Τέλος, υποστηρίζει τη σήμανση για φιλικά προς την αρκούδα προϊόντα και υπηρεσίες και τη χρήση των θεματικών μονοπατιών που αναπτύχθηκαν από το LIFE AMYBEAR στο πλαίσιο δραστηριοτήτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

LIFE Bear-Smart Corridors (LIFE20 NAT/NL/1107): Το νέο έργο LIFE Bear-Smart Corridors αναμένεται να βελτιώσει την κατάσταση διατήρησης της καφέ αρκούδας στην Ιταλία και την Ελλάδα σε έξι προηγούμενως αναγνωρισμένους διαδρόμους διασποράς αρκούδων, αναπτύσσοντας 18 Bear-Smart Κοινότητες. Κερδίζοντας την υποστήριξη των τοπικών κοινωνιών και των βασικών εμπλεκόμενων ομάδων, οι δράσεις διατήρησης θα υλοποιηθούν τόσο στους πυρήνες κατανομής όσο και στους διαδρόμους διασποράς για αρκούδες, με κύριο στόχο την ανάπτυξη μέτρων που στοχεύουν στη βελτίωση της συνύπαρξης ανθρώπου και αρκούδας. Αυτό θα επιτρέψει στις αρκούδες να μετακινούνται στο χώρο χρησιμοποιώντας του κρίσιμους αυτούς διαδρόμους και να αυξήσουν σημαντικά την κατανομή και τον πληθυσμό τους. Μία από τις τρεις Bear-Smart Κοινότητες στην Ελλάδα θα αναπτυχθεί στην περιοχή του Δήμου Αμυνταίου, χρησιμοποιώντας εργαλεία που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του LIFE AMYBEAR για το μετριασμό των συγκρούσεων ανθρώπου και αρκούδας (όπως εφαρμογή μέτρων πρόληψης ζημιών, εγκατάσταση ειδικών αποτρεπτικών μέσων, δοχείων απορριμμάτων και ηλεκτροφόρων περιφράξεων σε hot-spots αλληλεπίδρασεων ανθρώπου-αρκούδας, λειτουργία Ομάδας Άμεσης Επέμβασης κ.λπ.).

Δραστηριότητες που πρέπει να συνεχιστούν και γιατί

Ελαχιστοποίηση αλληλεπίδρασης ανθρώπου-αρκούδας (Δράσεις A3, C4, C7, C8): Το έργο εφάρμοσε βέλτιστες πρακτικές και ανέδειξε σχετικές λύσεις για το θέμα. Η υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών, με κύριο παράδειγμα την Ομάδα Άμεσης Επέμβασης, θα πρέπει να συνεχιστεί και στο μέλλον, κυρίως από τη Δασική Υπηρεσία και το τοπικές μονάδες του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.

Εφαρμογή μέτρων πρόληψης για τη μείωση των ζημιών που προκαλούνται από αρκούδες (Δράσεις C5, C6 and C7): Το έργο προώθησε τη χρήση Σκύλων Φύλαξης Κοπαδιών (ΣΦΚ) και ηλεκτροφόρων περιφράξεων για τη μείωση του επιπέδου των ζημιών που προκαλούν οι αρκούδες στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Επιπλέον, δημιούργησε ένα δίκτυο ιδιοκτητών ΣΦΚ, το οποίο μπορεί να συνεχίσει να λειτουργεί και μετά το τέλος του έργου, για ανταλλαγή ΣΦΚ καλής ποιότητας. Άλλα εργαλεία που εφαρμοστήκαν στο πλαίσιο του έργου είναι το

Anti-Poison Kit Πρώτων Βοηθειών, για την προστασία των ΣΦΚ από δηλητηριασμένα δολώματα. Περιβαλλοντικές ΜΚΟ όπως η ΚΑΛΛΙΣΤΩ και ο

ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ θα συνεχίζουν να υποστηρίζουν την εφαρμογή μέτρων πρόληψης, ωστόσο είναι απαραίτητη η χρήση εθνικών και ευρωπαϊκών δημόσιων πόρων για τη βελτίωση και την παγίωση αυτών των μέτρων.

Βελτίωση της οδικής ασφάλειας και μείωση των τροχαίων ατυχημάτων με ζώα (Δράση C3):

Το έργο εγκατέστησε προειδοποιητικές πινακίδες και αποτρεπτικά μέσα προκειμένου να γίνει ασφαλέστερο το τοπικό οδικό δίκτυο τόσο για τους οδηγούς όσο και για τις αρκούδες. Τα μέτρα αυτά συμπληρώνονται και ενισχύονται από δράσεις ενός άλλου έργου LIFE («Safe-Crossing»), το οποίο δρα συνεργαστικά στην περιοχή του έργου. Η συντήρηση της υπάρχουσας υποδομής, καθώς και η εγκατάσταση επιπλέον ειδικών προειδοποιητικών πινακίδων, ενεργών προειδοποιητικών ανακλαστήρων (εικονικοί φράκτες) και καινοτόμων Συστημάτων Πρόληψης Σύγκρουσης Ζώων (AVC PS) σε τμήματα του τοπικού οδικού δικτύου θα πρέπει να συνεχιστεί από τις αντίστοιχες εθνικές (Υπ. Υποδομών και Μεταφορών, Εγνατία Οδός Α.Ε.) και τοπικές αρχές (Αποκεντρωμένη Διοίκηση, Περιφέρεια Δ. Μακεδονίας).

Αξιοποίηση, πιστοποίηση και προώθηση προϊόντων και υπηρεσιών φιλικών προς την αρκούδα (Δράσεις A4, D4 and E1): Το έργο δημιούργησε το Τοπικό Σήμα «Καφέ Αρκούδα» το οποίο περιλαμβάνει συγκεκριμένες απαιτήσεις και την εφαρμογή πρακτικών συμβατών με τη διατήρηση της αρκούδας από τις τοπικές επιχειρήσεις. Οι τοπικές επιχειρήσεις θα πρέπει να συμμορφώνονται με αυτές τις απαιτήσεις για να βραβεύονται με το σήμα «Καφέ Αρκούδα».

Το Σήμα είναι μία προσπάθεια να αναγνωριστεί η Καφέ Αρκούδα ως ένα είδος που δεν έχει μόνο περιβαλλοντική, αλλά και οικονομική αξία, προσθέτοντας αξία στα προϊόντα ή/και τις υπηρεσίες των επιχειρήσεων που εφαρμόζουν συγκεκριμένες πρακτικές, φιλικές προς την αρκούδα. Το Εμπορικό Επιμελητήριο Φλώρινας, ο Δήμος Αμυνταίου και ο Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. θα πρέπει να εκμεταλλευτούν και να εξελίξουν αυτό το σύστημα σήμανσης προσθέτοντας αξία στα τοπικά αγροτικά προϊόντα που παράγονται με μεθόδους φιλικές προς την αρκούδα και σε τουριστικές δραστηριότητες και υπηρεσίες που είναι συμβατές με τη διατήρηση του είδους.

Διαβούλευση και συμμετοχή κοινωνικών εταίρων (Δράσεις A1, C1 and D1): Η συνέχιση των προσπαθειών του έργου είναι ζωτικής σημασίας για τη βελτίωση των συνθηκών συνύπαρξης αρκούδας-ανθρώπων στην περιοχή του έργου. Η επέκταση της περιοχής αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Πρεσπών ώστε να περιλαμβάνει όλες τις περιοχές Natura 2000 της Δυτικής Μακεδονίας, θα προσφέρει την ευκαιρία να συνεχιστεί η διαβούλευση και η συμμετοχή των εμπλεκόμενων κοινωνικών ομάδων, στο πλαίσιο των «Επιτροπών Διαχείρισης» που προβλέπονται στο άρθρο 35 του Ν. 4685/20.

Δράσεις Ευαισθητοποίησης και Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Δράσεις E1-E5):

Στο πλαίσιο του έργου, δημιουργήθηκε ένας ιστότοπος και έντυπο και οπτικοακουστικό πληροφοριακό υλικό, διοργανώθηκαν εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού ενώ χαρτογραφήθηκαν, σηματοδοτήθηκαν και εξοπλίστηκαν με ενημερωτικές πινακίδες δύο θεματικές περιπατητικές διαδρομές

προκειμένου να χρησιμοποιηθούν σε προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Οι περιβαλλοντικές ΜΚΟ, η τοπική μονάδα του Ο.Φ.Υ.Π.Ε.Κ.Α., ο Δήμος Αμυνταίου, η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και το τοπικό Περιβαλλοντικό Κέντρο, μπορούν να χρησιμοποιήσουν το υλικό που παράχθηκε ενώ τα θεματικά μονοπάτια, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για οργανωμένες επισκέψεις σχολείων και άλλων ομάδων.

Παρακολούθηση του πληθυσμού της καφέ αρκούδας και της κατάστασης και των τάσεων κατανομής (Δράσεις A2, D5) και των δεικτών απόδοσης του έργου (Δράση D6): Οι καινοτόμες τεχνικές και μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν κατά την περίοδο υλοποίησης του έργου (χρήση φωτοπαγίδων, γενετικών μεθόδων κ.λπ.) θα πρέπει να υιοθετηθούν και να εφαρμοστούν στο μέλλον από τις αρμόδιες αρχές (Δασική Υπηρεσία, τοπική μονάδα του Ο.Φ.Υ.Π.Ε.Κ.Α., επιστημονικά ιδρύματα και περιβαλλοντικές ΜΚΟ (ΚΑΛΛΙΣΤΩ, ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ), με σκοπό την τακτική παρακολούθηση συγκεκριμένων πληθυσμιακών δεικτών (αναπαραγωγική επιτυχία, αναπαραγωγικό διάστημα, θνησιμότητα κ.λπ.) καθώς και αλλαγές στα ενδιαιτήματα της αρκούδας.

Ερείσματα, Αδυναμίες, Ευκαιρίες, Απειλές μετά το τέλος του έργου

Οι θετικές και αρνητικές πτυχές, που αναγνωρίστηκαν από τη διενέργεια ανάλυσης SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats Analysis) συνοψίζονται στον παρακάτω πίνακα:

Table 1. SWOT Analysis

	ΠΡΟΩΘΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΑΝΑΣΧΕΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΕΝΔΟ-ΟΜΑΔΙΚΗ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ	<p align="center">ΕΡΕΙΣΜΑΤΑ</p> <ul style="list-style-type: none"> Καλύτερη γνώση των αιτιών των συγκρούσεων ανθρώπου-αρκούδας, των αναγκών, επιθυμιών και προσδοκιών των ενδιαφερόμενων μερών – ευαισθητοποίηση σχετικά με νομικούς και θεσμικούς περιορισμούς Βελτιωμένες συνθήκες για την προστασία και διαχείριση της αρκούδας και την αντιμετώπιση συγκρούσεων ανθρώπου-αρκούδας με παράδειγμα τη σημαντική μείωση οδικών ατυχημάτων όπου εμπλέκονται αρκούδες Επιχειρησιακή ετοιμότητα ενδιαφερόμενων μερών για την υιοθέτηση καλών πρακτικών, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών αρχών και άλλων κοινωνικών δρώντων, για παράδειγμα, μέσω της Ομάδας Άμεσης Επέμβασης Βελτιωμένες συνθήκες συνεργασίας και σχέσεις εμπιστοσύνης μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών αρχών και άλλων κοινωνικών δρώντων αλλά και των περιβαλλοντικών οργανώσεων Ευαισθητοποίηση σε θέματα προστασίας για τις τοπικές αρχές και κοινωνικούς δρώντες, ανεκτικότητα απέναντι στην αρκούδα, συμπερίληψη στην προστασία και διαχείριση της αρκούδας, ετοιμότητα για καινοτομία Αναγνώριση της αρκούδας από τις τοπικές επιχειρήσεις ως είδους με περιβαλλοντική αλλά και οικονομική αξία 	<p align="center">ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> Περιθώρια αύξησης της εμπλοκής τοπικών και εθνικών αρχών και συντονισμού τους – ανάγκη βελτίωσης της επικοινωνίας της πολιτικής βούλησης για την υποστήριξη της προστασίας της αρκούδας Η καθυστέρηση στην υλοποίηση αρκετών δράσεων δεν επέτρεψε την εκδήλωση και κατανόηση του πλήρους δυναμικού της καινοτομίας που υποστηρίχθηκε μέσω του προγράμματος Κρίσιμα μέτρα αποτροπής ζημιάς δεν έχουν ακόμη ενσωματωθεί στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης-το Πρόγραμμα αυτό δεν καλύπτει όσους δεν είναι κατ' επάγγελμα αγρότες. Οι μη-ανοιγμένοι από αρκούδα κάδοι δεν έχουν ακόμη ενσωματωθεί αποτελεσματικά στα συστήματα διαχείρισης απορριμμάτων και δεν έχουν υιοθετηθεί πλήρως από τις τοπικές κοινωνίες Τα μέτρα για την προστασία και διαχείριση της αρκούδας εφαρμόζονται αποσπασματικά από χρήστες σε ατομικό επίπεδο χωρίς ένα ευρύτερο και ολοκληρωμένο σχέδιο σε επίπεδο τοπίου
	<p align="center">ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> Οι βελτιωμένες συνθήκες συνεργασίας και εμπιστοσύνης μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών αύξησαν τις ευκαιρίες συνεχιζόμενης κατάρτισης και αισθητοποίησης, τη μεταφορά τεχνογνωσίας και ανταλλαγή εμπειριών Η δικτύωση των ενδιαφερόμενων μερών μπορεί να επεκταθεί σε ανάλογα δίκτυα άλλων περιοχών σε Ελλάδα και Ευρώπη ώστε να εμπλουτιστούν οι εμπειρίες που αποκτήθηκαν και οι σχετικές καλές πρακτικές Η διαβούλευση και εμπλοκή των ενδιαφερόμενων μερών θα συνεχιστεί στο πλαίσιο ενός νέου προγράμματος LIFE (LBSC), ειδικότερα, στο πλαίσιο της ίδρυσης Ευφυών Κοινοτήτων Συνύπαρξης Ανθρώπου-Αρκούδας Η Μονάδα Διαχείρισης του ΟΦΥΠΕΚΑ μπορεί να υιοθετήσει καλές πρακτικές και λύσεις και να βασιστεί στα συμπεράσματα του προγράμματος ώστε να κατοχυρώσει τη βιωσιμότητα των σχετικών δράσεων Οι τοπικοί δρώντες και κοινωνίες υιοθέτησαν τις αναπτυξιακές δυνατότητες από την παρουσία της αρκούδας, οι οποίες μπορούν να ενισχύσουν το τουριστικό προϊόν και να προσδώσουν αξία στα αγροτικά προϊόντα 	<p align="center">ΑΠΕΙΛΕΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> Κάθε περιορισμός στους διαθέσιμους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους μπορεί να μειώσει τα επίπεδα ανεκτικότητας απέναντι στην αρκούδα, επαναφέροντας τις σχετικές συγκρούσεις Η ασυνέχεια της χρηματοδότησης ορισμένων δράσεων θέτει σε κίνδυνο την υλοποίηση των σχετικών διαχειριστικών στόχων Εμμένουσες ασυμβατότητες και έλλειψη συνεννόησης μεταξύ διαφορετικών αρχών και ενδιαφερόμενων μερών ενδέχεται να οξύνουν τις σχετικές διενέξεις Η αργή αντίδραση ορισμένων θεσμών στην ευθυγράμμιση με νομικές προδιαγραφές και την αλλαγή πολιτικών θέτει σε κίνδυνο την πρόοδο που έχει επιτευχθεί σε αρκετές δράσεις Η σχεδόν ομόφωνη δημόσια καταδίκη των δηλητηριασμένων δολωμάτων συνυπάρχει με μια λανθάνουσα αποδοχή της συγκεκριμένης πρακτικής που θέτει σε κίνδυνο το τοπικό δίκτυο ανταλλαγής σκύλων φύλαξης κοπαδιών
ΔΙΟΜΑΔΙΚΗ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ		

3. ΣΤΟΧΟΙ, ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΜΕΤΑ ΤΟ LIFE (“AFTER LIFE”)

Μεθοδολογία

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Καφέ Αρκούδα (*Ursus arctos*)¹ (ΕΣΔΚΑ) έχει προσδιορίσει έξι ειδικούς στόχους, οι οποίοι αναμένεται να συμβάλουν στον γενικό στόχο του Σχεδίου Δράσης: “Η διατήρηση ενός βιώσιμου πληθυσμού καφέ αρκούδας στην Ελλάδα και η εξασφάλιση των συνθηκών ομαλής συνύπαρξης του είδους με τον ανθρώπινο παράγοντα”:

- 1) Σταθεροποίηση-βελτίωση της πληθυσμιακής κατάστασης και διατήρηση της ανοδικής πληθυσμιακής τάσης του είδους
- 2) Βελτίωση-διατήρηση της κατάστασης του ενδιαιτήματος της αρκούδας
- 3) Διατήρηση ή/και αύξηση της γεωγραφικής κατανομής και του εύρους εξάπλωσης του είδους/Ανάσχεση κατακερματισμού ενδιαιτήματος, κατανομής και υποπληθυσμών της αρκούδας
- 4) Διατήρηση κρίσιμων συνδετικών ζωνών - διασφάλιση συνδεσιμότητας σε εθνική και διασυννοριακή κλίμακα
- 5) Βελτίωση στάσεων και απόψεων της κοινής γνώμης και ειδικών ομάδων αναφοράς
- 6) Ενδυνάμωση δομών και ανάπτυξη επιχειρησιακής ικανότητας αρμόδιων διαχειριστικών αρχών και φορέων.

Έχοντας εντοπίσει τις ανάγκες, τα δυνατά σημεία, τις αδυναμίες, τις ευκαιρίες και τις απειλές στην περιοχή του έργου μετά την λήξη του έργου LIFE AmyBear (“After LIFE”), η ομάδα του έργου εκπόνησε τη σχετική στρατηγική, προσαρμόζοντας τους ειδικούς στόχους του ΕΣΔΚΑ στις τοπικές ανάγκες και προτεραιότητες, σε συνάρτηση με τη σκοπούς και στόχους του έργου LIFE AmyBear, τις δράσεις και τις λύσεις που εφαρμόστηκαν και τα διδάγματα που αντλήθηκαν κατά την περίοδο υλοποίησης του έργου.

Όλοι οι παραπάνω ειδικοί στόχοι συσχετίστηκαν με τους μετά την λήξη του του έργου LIFE AmyBear στόχους, με εξαίρεση τον τρίτο, ο οποίος θεωρείται ότι δεν έχει στενή συνάφεια με το αντικείμενο του έργου.

Σε δεύτερο στάδιο, όλα τα μέτρα και οι δράσεις που προτείνονται στο ΕΣΔΚΑ για την επίτευξη των αντίστοιχων στόχων εξετάστηκαν από την ομάδα του έργου. Τα μέτρα και οι δράσεις που θεωρήθηκαν συναφείς (που θα πρέπει να υλοποιηθούν μέσα στην επόμενη πενταετία στην περιοχή του έργου) προσαρμόστηκαν στις ιδιαιτερότητες της περιοχής.

Όλες οι προτεινόμενες δράσεις αντιστοιχίστηκαν με τις δράσεις του έργου LIFE AmyBear: Είκοσι έξι (26) από τις συνολικά 73 δράσεις του ΕΣΔΚΑ επιλέχθηκαν ως συναφείς με τις ανάγκες της περιοχής του έργου LIFE AmyBear. Μερικές από τις 26 επιλεγμένες δράσεις αντιστοιχούν σε περισσότερες από μία δράσεις του έργου LIFE AmyBear και αποτελούν συνέχιση των συγκεκριμένων δράσεων.

¹ Μερτζάνης Γ., Ψαρούδας Σπ., Καραμανλίδης Α.Α. (ΚΑΛΛΙΣΤΩ/ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, 2020). LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα - Σχέδιο Δράσης για την καφέ αρκούδα (*Ursus arctos*), Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Αθήνα, σελ. 173

Αξίζει να σημειωθεί ότι δώδεκα (12) από τα προτεινόμενα μέτρα έχουν ενταχθεί στο νέο Εθνικό Πλαίσιο Δράσης Προτεραιοτήτων για το Natura 2000 (πολυετής χρηματοδοτική περίοδος 2021-2027). Η εφαρμογή του LIFE AmyBear συνέβαλε ουσιαστικά στην υιοθέτηση αυτών των προτάσεων από το Ελληνικό Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ). Μαζί με άλλα έργα LIFE που υλοποιήθηκαν είτε νωρίτερα (π.χ. LIFE PINGRE ή LIFE ARCTOS/KASTORIA) είτε παράλληλα με το έργο LIFE AmyBear (π.χ. LIFE Safe Crossing ή LIFE ARCPROM), εφάρμοσε με επιτυχία ορισμένες από τις προτεινόμενες δράσεις και απέδειξε την αξία τους για τη βελτίωση των συνθηκών συνύπαρξης ανθρώπου και αρκούδας.

Περιεχόμενο του “After LIFE Plan”

Το «After LIFE Plan» παρουσιάζεται στο «Παράρτημα» σε μορφή πινάκων, ενός για κάθε Στόχο: Όπως εξηγήθηκε παραπάνω, οι στόχοι αντιστοιχούν σε έναν από τους έξι Ειδικούς Στόχους που ορίζονται στο ΕΣΔΚΑ.

Σε κάθε πίνακα παρουσιάζονται λεπτομέρειες σχετικά με τα «After LIFE» προτεινόμενα μέτρα και Δράσεις, αυτά δηλαδή που πρέπει να υλοποιηθούν στην περίοδο μετά τη λήξη του έργου LIFE AmyBear.

Οι κωδικοί που αναφέρονται στην πρώτη στήλη του κάθε επιμέρους πίνακα, αντιστοιχούν στον κωδικό του προτεινόμενου μέτρου (δύο ψηφία: το πρώτο αντιστοιχεί στον κωδικό του σχετικού στόχου) ή της προτεινόμενης δράσης (τρία ψηφία: το δεύτερο αντιστοιχεί στον κωδικό μέτρου και το τρίτο αντιστοιχεί στον κωδικό δράσης, όπως αυτή ορίζεται στο ΕΣΔΚΑ).

Μέτρο: Κάθε μέτρο σχετίζεται άμεσα με την επίτευξη ενός συγκεκριμένου στόχου. Συνήθως, υπάρχουν περισσότερα από ένα μέτρα που στοχεύουν τον ίδιο στόχο, με εξαίρεση τον Ειδικό Στόχο «2. Βελτίωση-διατήρηση της κατάστασης του ενδιαιτήματος της αρκούδας σε ευνοϊκή κατάσταση»

Στην επόμενη στήλη περιλαμβάνεται ο τίτλος της αντίστοιχης Δράσης:

Δράσεις: Πρόκειται για συγκεκριμένες δραστηριότητες - προγράμματα δραστηριοτήτων, παρεμβάσεων και πρωτοβουλιών, με διακριτό περιεχόμενο, φορέα/φορείς υλοποίησης και προϋπολογισμό κόστους. Κάθε δράση αποτελεί μέρος ενός από τα Μέτρα που στοχεύουν στην επίτευξη του σχετικού Ειδικού Στόχου.

Ακολουθούν στήλες που έχουν τα ακόλουθα περιεχόμενα:

Δράσεις AmyBear: Στην τρίτη στήλη των επιμέρους πινάκων, αναφέρονται ο κωδικός (ή κωδικοί) της δράσης/δράσεων του έργου LIFE AmyBear που αντιστοιχεί/αντιστοιχούν σε κάθε προτεινόμενη δράση.

Φορείς Υλοποίησης: Στην τέταρτη στήλη εντοπίζονται οι φορείς που μπορούν να αναλάβουν την υλοποίηση της προτεινόμενης δράσης ή δράσεων. Κατά την εφαρμογή τους ενδέχεται να απαιτηθεί συνεργασία με άλλους φορείς (που αναφέρονται επίσης).

Αξιολόγηση σημασίας: Σημειώνεται η σημαντικότητα κάθε δράσης / μέτρου, ως προς την υλοποίησή της, με βάση της εξής κατηγοριοποίηση:

- *Κρίσιμη*: Απαιτείται άμεση δράση, απαραίτητη για την επιτυχία του «After LIFE Plan»

- *Υψηλή*: Πολύ σημαντική δράση, απαραίτητη για την επιτυχία του «After LIFE Plan»
- *Μέσο*: Σημαντική δράση, ιδιαίτερα επωφελής για την επιτυχία του «After LIFE Plan»
- *Χαμηλή*: Χρήσιμη δράση, βοηθητική για την επιτυχία του «After LIFE Plan»

Προτεραιότητα εφαρμογής: Καθορίζεται ο χρονικός ορίζοντας εντός του οποίου πρέπει να υλοποιηθεί η προτεινόμενη δράση, σύμφωνα με την ακόλουθη κατηγοριοποίηση:

- *Άμεση*: ορίζοντας υλοποίησης 1ο-2ο έτος, ωστόσο, αυτό περιλαμβάνει και ενέργειες που πρέπει να ξεκινήσουν άμεσα, αλλά η εφαρμογή τους έχει χρονικό ορίζοντα σε όλο το έργο.
- *Μεσοπρόθεσμη*: ορίζοντας υλοποίησης 3ο-4ο έτος
- *Μακροπρόθεσμη*: ορίζοντας υλοποίησης 5ο έτος και μετά.

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Δίνεται το σχεδιαζόμενο / εκτιμώμενο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης (με αναφορά στα 5 χρόνια μετά το τέλος του έργου LIFE AmyBear και πέραν του πέμπτου έτους) της συγκεκριμένης προτεινόμενης δράσης.

Συνολικό κόστος: Σημειώνεται το υπολογισθέν εκτιμώμενο κόστος (συμπεριλαμβανομένων προσωπικού, μετακινήσεων, εξοπλισμού κ.λπ.) για την πλήρη εφαρμογή της συγκεκριμένης δράσης την επόμενη πενταετία, στην περιοχή του έργου. Οι υπολογισμοί που έγιναν για την εκτίμηση κόστους είναι διαθέσιμοι ως παράρτημα (F2.2).

Πηγή χρηματοδότησης: Προσδιορίζεται η πηγή (ή οι πηγές) χρηματοδότησης της δράσης, πέραν των Κρατικού Προϋπολογισμού, που θα μπορούσε επίσης να χρησιμοποιηθεί.

Αξίζει να αναφερθεί ότι το εκτιμώμενο συνολικό κόστος τα επόμενα πέντε χρόνια μετά τη λήξη του έργου (δηλαδή, τα έτη 2022 έως και 2026) εκτιμάται σε περίπου 1.570.000 ευρώ, ποσό που είναι αρκετά κοντά στο συνολικό κόστος εφαρμογής του έργου LIFE AmyBear (περίπου 1.520.000 ευρώ).

Συντομογραφίες που χρησιμοποιούνται στους πίνακες μέτρων-δράσεων

Κάποια από τα ονόματα των Φορέων Υλοποίησης ή της πηγής (πηγών) χρηματοδότησής τους δίνονται στην πλήρη μορφή τους. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, χρησιμοποιούνται συντομογραφίες:

- ΟΦΥΠΕΚΑ: Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής
- ΜΔΠΠ ΔΜ ΟΦΥΠΕΚΑ: Μονάδα Διαχείρισης Ε.Π. Πρεσπών και Προστατευόμενων Περιοχών Δυτ. Μακεδονίας του ΟΦΥΠΕΚΑ. Πρόκειται για την τοπική μονάδα / τμήμα του ΟΦΥΠΕΚΑ, που ανέλαβε την ευθύνη διαχείρισης των Προστατευόμενων Περιοχών της Δυτικής Μακεδονίας, συμπεριλαμβανομένων αυτών που υπάρχουν στην περιοχή του έργου LIFE AmyBear.
- LIFE IP4Natura: Το έργο “LIFE-IP 4 NATURA” είναι το πρώτο Ολοκληρωμένο Έργο LIFE που εγκρίθηκε και είναι το μεγαλύτερο έργο διατήρησης της Φύσης που ανέλαβε ποτέ η χώρα, μετά από πρωτοβουλία του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

- ΥΜΕΠΕΡΑΑ: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές, Μεταφορές, Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη»
- Απ. Διοίκ. Ηπ-ΔΜ: Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου – Δυτ. Μακεδονίας
- ΠΕΠ Δ. Μακεδονίας: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Μακεδονίας
- ΥΠΕΝ: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
- ΥΠΑΑΤ: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
- ΥΜΕ: Υπουργείο Υποδομών & Μεταφορών
- ΥΠΕΞ: Υπουργείο Εξωτερικών
- ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027: Το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την εφαρμογή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής στην Ελλάδα (2023-2027). Συνδυάζει ένα ευρύ φάσμα στοχευμένων παρεμβάσεων που καλύπτουν τις ειδικές ανάγκες της Ελλάδας σε σχέση με στόχους σε επίπεδο ΕΕ, συμβάλλοντας παράλληλα στις φιλοδοξίες της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.
- ΕΛΓΑ: Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων
- ΚΑΛΛΙΣΤΩ, ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, ΕΠΠ: Εξειδικευμένες Περιβαλλοντικές Οργανώσεις, ενεργές στην περιοχή του έργου (ΕΠΠ = Εταιρεία Προστασίας Πρεσπών)
- ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ: Το Πράσινο Ταμείο είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου που ιδρύθηκε με το νόμο 3889/2010 και εποπτεύεται από το ΥΠΕΝ. Χρηματοδοτεί δράσεις προστασίας, αναβάθμισης και βελτίωσης του περιβάλλοντος που υλοποιούνται από τρίτους. Συνήθως, η χρηματοδότηση γίνεται με τη μορφή επιδοτήσεων.
- ΙΜΕΤ: Το Ινστιτούτο Βιώσιμης Κινητικότητας και Δικτύων Μεταφορών (Ι.ΜΕΤ.) είναι Νομικό Πρόσωπο, Ιδιωτικού Δικαίου, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, εποπτευόμενο από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (Γ.Γ.Ε.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.
- Διασυνοριακό Πάρκο Πρεσπών: Το Πάρκο Πρεσπών είναι η πρώτη διασυνοριακή προστατευόμενη περιοχή στα Βαλκάνια. Ιδρύθηκε τον Φεβρουάριο του 2000 με κοινή Διακήρυξη των Πρωθυπουργών της Ελλάδας, της Αλβανίας και της Βόρειας Μακεδονίας.

Παράρτημα: Πίνακες Μέτρων-Δράσεων του After-Life Plan

Στόχος 1: Σταθεροποίηση-βελτίωση της πληθυσμιακής κατάστασης και διατήρηση της ανοδικής πληθυσμιακής τάσης του είδους

Κωδ.	Μέτρα-Δράσεις	Δράσεις AmyBear	Φορείς Υλοποίησης	Αξιολόγηση σημασίας	Προτεραιότητα εφαρμογής	Χρονο-διάγραμμα	Συνολικό Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης
1.1	Μείωση ζημιών από αρκούδα στην αγροτική οικονομία							
1.1.1	Διάδοση συστηματικής χρήσης ηλεκτροφόρων περιφράξεων (Η/Π) από μελισσοκόμους, κτηνοτρόφους και καλλιεργητές για μείωση ζημιών στην αγροτική οικονομία.	C7	ΥΠΑΑΤ, Απ. Διοίκ. Ηπ-ΔΜ, ΑΣΟΠ, ΜΔΠΠ ΔΜ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΚΑΛΛΙΣΤΩ/ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ	ΥΨΗΛΗ	ΑΜΕΣΗ	2023-2026	300.000 €	ΕΛΓΑ ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027
1.1.4	Συστηματοποίηση της χρήσης ΣΦΚ με αξιοποίηση/επέκταση υφιστάμενων δικτύων κατόχων ΣΦΚ και ανταλλαγής αυτών	C5	Παν/μια & Ερευνητ. Ιδρύμ. ΚΑΛΛΙΣΤΩ/ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ ΜΔΠΠ ΔΜ ΟΦΥΠΕΚΑ	ΚΡΙΣΙΜΗ	ΑΜΕΣΗ	2022-2026	50.000 €	LIFE IP4Natura
1.1.7	Επιχορήγηση αγοράς και διατήρησης Σκύλων Φύλαξης Κοπαδιών από κτηνοτρόφους που ζουν ή κινούνται σε περιοχές εξάπλωσης του είδους	C5	ΥΠΑΑΤ, Απ. Διοίκ. Ηπ-ΔΜ, ΔΗΜΟΣ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	ΚΡΙΣΙΜΗ	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΗ	2023-2026	100.000 €	ΕΛΓΑ ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027
1.3	Αντιμετώπιση της εκούσιας ανθρωπογενούς θνησιμότητας							
1.3.4	Δημιουργία/τήρηση βάσης δεδομένων θνησιμότητας αρκούδας/συσχέτιση με ζημιές στην παραγωγή και με την αλληλεπίδραση με ανθρώπινο παράγοντα	D3	Δασική Υπηρεσία ΚΑΛΛΙΣΤΩ/ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ ΜΔΠΠ ΔΜ ΟΦΥΠΕΚΑ	ΥΨΗΛΗ	ΑΜΕΣΗ	2022-2026	14.000 €	ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ
1.4	Διαχείριση περιστατικών αλληλεπίδρασης αρκούδας-ανθρώπου σε κατοικημένες περιοχές							
1.4.1	Βελτίωση εφαρμογής της ΚΥΑ 104180/433, ΦΕΚ 272/07-02-2014, για τη διαχείριση περιστατικών αλληλεπίδρασης αρκούδας ανθρώπου σε κατοικημένες περιοχές (αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου, αναβάθμιση επιχειρησιακής ικανότητας, απόκτηση και χρήση εξειδικευμένων αποτρεπτικών μέσων κ.λπ.)	C4	ΜΔΠΠ ΔΜ ΟΦΥΠΕΚΑ Δασική Υπηρεσία ΚΑΛΛΙΣΤΩ/ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ Παν/μια & Ερευνητ. Ιδρύμ.	ΥΨΗΛΗ	ΑΜΕΣΗ	2022-2026	75.000 €	ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ ΟΦΥΠΕΚΑ
1.4.4	Διάδοση συστηματικής χρήσης ηλεκτροφόρων περιφράξεων (Η/Π) για αποτροπή προσέγγισης αρκούδων σε οικισμούς και ανθρωπογενείς τροφικές πηγές	C7	ΔΗΜΟΣ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ ΜΔΠΠ ΔΜ ΟΦΥΠΕΚΑ ΚΑΛΛΙΣΤΩ/ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ	ΚΡΙΣΙΜΗ	ΑΜΕΣΗ	2022-2026	150.750 €	ΠΕΠ Δ. Μακεδονίας ΥΜΕΠΕΡΑΑ
1.4.5	Χρήση απαραβιαστων από αρκούδες κάδων απορριμμάτων σε οικισμούς (τροποποίηση υπαρχόντων κάδων ή ενσωμάτωσή τους σε μεταλλικά κελύφη)	C7	ΔΗΜΟΣ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ ΜΔΠΠ ΔΜ ΟΦΥΠΕΚΑ ΚΑΛΛΙΣΤΩ/ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ	ΜΕΣΗ	ΑΜΕΣΗ	2022-2026	75.000 €	ΠΕΠ Δ. Μακεδονίας ΟΦΥΠΕΚΑ
1.4.6	Προμήθεια και εγκατάσταση ειδικών συσκευών για την αποτροπή προσέγγισης αρκούδων σε οικισμούς	C4	ΔΗΜΟΣ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ ΜΔΠΠ ΔΜ ΟΦΥΠΕΚΑ ΚΑΛΛΙΣΤΩ/ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ	ΜΕΣΗ	ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΗ	2022-2026	80.000 €	ΠΕΠ Δ. Μακεδονίας ΟΦΥΠΕΚΑ
1.5	Αντιμετώπιση του προβλήματος της χρήσης των δηλητηριασμένων δολωμάτων							

Κωδ.	Μέτρα-Δράσεις	Δράσεις AmyBear	Φορείς Υλοποίησης	Αξιολόγηση σημασίας	Προτεραιότητα εφαρμογής	Χρονο-διάγραμμα	Συνολικό Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης
1.5.4	Εγκατάσταση/λειτουργία μόνιμων σταθμών παροχής κυτίων πρώτων βοθηθιών για την αντιμετώπιση της δηλητηρίασης (από φύλες) σε ΣΦΚ και κυνηγετικούς σκύλους, ζώα της άγριας πανίδας - Σεμινάρια κατάρτισης στη χρήση των κυτίων	C6	ΔΗΜΟΣ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ Παν/μια & Ερευνητ. Ιδρύμ., ΜΔΠΠ ΔΜ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΚΑΛΛΙΣΤΩ/ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ	ΜΕΣΗ	ΑΜΕΣΗ	2022-2026	22.500 €	ΠΕΠ Δ. Μακεδονίας ΟΦΥΠΕΚΑ
1.8	Μείωση ανθρωπογενούς θνησιμότητας από τροχαία ατυχήματα							
1.8.2	Ειδική σήμανση, εγκατάσταση αποτρεπτικών και ειδικών Συστημάτων Αποτροπής Σύγκρουσης Οχημάτων-Ζώων (AVC-PS) σε μη-περιφραγμένους δρόμους	C3	ΥΜΕ, Απ. Διοίκ. Ηπ-ΔΜ, Περιφέρεια Δυτ. Μακεδονίας ΚΑΛΛΙΣΤΩ	ΥΨΗΛΗ	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΗ	2025-2026	130.000 €	ΥΜΕΠΕΡΑΑ

Στόχος 2. Βελτίωση-διατήρηση της κατάστασης του ενδιαίτηματος της αρκούδας

Κωδ.	Μέτρα-Δράσεις	Δράσεις AmyBear	Φορείς Υλοποίησης	Αξιολόγηση σημασίας	Προτεραιότητα εφαρμογής	Χρονο-διάγραμμα	Συνολικό Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης
2.3	Παραμβάσεις στον Χωρικό Σχεδιασμό							
2.3.3	Θέσπιση ζωνών αποκλεισμού για εγκατάσταση ΑΣΠΗΕ: Εκπόνηση ειδικής μελέτης για προσδιορισμό επιπτώσεων των ΑΣΠΗΕ στο ενδιαίτημα και πληθυσμό αρκούδας - καθορισμός ζωνών αποκλεισμού	D5	ΥΠΕΝ Παν/μια & Ερευνητ. Ιδρύμ. ΚΑΛΛΙΣΤΩ/ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ	ΥΨΗΛΗ	ΑΜΕΣΗ	2022-2023	25.200 €	LIFE IP4Natura ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ

Στόχος 4. Διατήρηση κρίσιμων συνδεδετικών ζωνών - διασφάλιση συνδεδεσιμότητας σε εθνική και διασυνοριακή κλίμακα

Κωδ.	Μέτρα-Δράσεις	Δράσεις AmyBear	Φορείς Υλοποίησης	Αξιολόγηση σημασίας	Προτεραιότητα εφαρμογής	Χρονο-διάγραμμα	Συνολικό Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης
4.2	Διασφάλιση/ βελτιστοποίηση βιογεωγραφικών και πληθυσμιακών παραμέτρων στους διασυνοριακούς πληθυσμούς του είδους							
4.2.2	Επικαιροποίηση και εφαρμογή Κοινού Σχεδίου Δράσης για την Αρκούδα στη διασυνοριακή περιοχή Βαλκανικού Πάρκου Πρεσπών.	E1.5, E3	Διασυνοριακό Πάρκο Πρεσπών, ΜΔΠΠ ΔΜ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΚΑΛΛΙΣΤΩ, ΕΠΠ, ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ	ΜΕΣΗ	ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΗ	2022-2026	170.000 €	LIFE IP4Natura ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ INTERREG
4.2.4	Επανασύσταση και λειτουργία Βαλκανικού Δικτύου για την Αρκούδα (τακτικές συναντήσεις για την ανταλλαγή γνώσης και εμπειρίας και ανάπτυξη συνεργασιών για την διατήρηση των πληθυσμών και ενδιαιτημάτων είδους στις διασυνοριακές περιοχές).	E1.5, E3	Δασική Υπηρεσία, ΜΔΠΠ ΔΜ ΟΦΥΠΕΚΑ, Διασυνοριακό Πάρκο Πρεσπών, ΚΑΛΛΙΣΤΩ/ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ	ΜΕΣΗ	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΗ	2022-2026	25.000 €	ΥΠΕΞ ΟΦΥΠΕΚΑ INTERREG

Στόχος 5. Βελτίωση στάσεων και απόψεων της κοινής γνώμης και ειδικών ομάδων αναφοράς

Κωδ.	Μέτρα-Δράσεις	Δράσεις AmyBear	Φορείς Υλοποίησης	Αξιολόγηση σημασίας	Προτεραιότητα εφαρμογής	Χρονο-διάγραμμα	Συνολικό Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης
5.1	Εκστρατείες Ενημέρωσης - Ευαισθητοποίησης							
5.1.1	Γενική εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για τη συνύπαρξη του ανθρώπου με την αρκούδα (εκδηλώσεις, ημερίδες, έντυπα, οπτικοακουστικό υλικό, ηλεκτρονικές εφαρμογές, καταχωρήσεις σε MME και social media κ.λπ.)	E1, E2	ΔΗΜΟΣ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ, ΚΑΛΛΙΣΤΩ/ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, ΥΠΕΝ, ΕΛΓΑ, ΜΔΠΠ ΔΜ ΟΦΥΠΕΚΑ	ΚΡΙΣΙΜΗ	ΑΜΕΣΗ	2022-2026	12.800 €	LIFE IP4Natura ΥΜΕΠΕΡΑΑ
5.1.2	Δράσεις ενημέρωσης αγροτών, κτηνοτρόφων, μελισσοκόμων και συναφών επαγγελματιών για μέτρα του ΠΑΑ που υποστηρίζουν τη συνύπαρξη με την αρκούδα (εκδηλώσεις, ημερίδες, έντυπα, οδηγία, οπτικοακουστικό υλικό, τεχνικά σεμινάρια, προβολή σε επαγγελματικές εκθέσεις και έντυπα, συμβουλευτικές υπηρεσίες κ.λπ.)	E1	ΥΠΑΑΤ, ΕΛΓΑ, ΔΗΜΟΣ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ, ΚΑΛΛΙΣΤΩ/ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, ΜΔΠΠ ΔΜ ΟΦΥΠΕΚΑ	ΥΨΗΛΗ	ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΗ	2022-2026	23.800 €	LIFE IP4Natura ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027
5.2	Δράσεις Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης							
5.2.1	Ανάπτυξη και υλοποίηση προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης σε σχολεία, ΚΠΕ, βιβλιοθήκες, ύπαιθρο κ.λπ.	E5	Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης ΚΑΛΛΙΣΤΩ/ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ ΜΔΠΠ ΔΜ ΟΦΥΠΕΚΑ Παν/μια & Ερευνητ. Ιδρύμ.	ΜΕΣΗ	ΑΜΕΣΗ	2022-2026	12.500 €	LIFE IP4Natura Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
5.2.2	Χάραξη θεματικών μονοπατιών για την υλοποίηση προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης	E5	ΚΑΛΛΙΣΤΩ/ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ ΜΔΠΠ ΔΜ ΟΦΥΠΕΚΑ ΔΗΜΟΣ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	ΜΕΣΗ	ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΗ	2022-2026	17.100 €	ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ ΟΦΥΠΕΚΑ
5.3	Υποστήριξη οικοεθελοντών και πρακτικής άσκησης σπουδαστών							
5.3.1	Σχεδιασμός και υποστήριξη προγραμμάτων κινητοποίησης οικοεθελοντών για την υποστήριξη δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, επικουρική συμμετοχή σε δράσεις εποπτείας ή διαχείρισης και έμπρακτη συνδρομή σε Φορείς Διαχείρισης και ΚΑΛΛΙΣΤΩ/ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ	A5, C6, E1, E5	ΚΑΛΛΙΣΤΩ/ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ ΜΔΠΠ ΔΜ ΟΦΥΠΕΚΑ Παν/μια & Ερευνητ. Ιδρύμ.	ΧΑΜΗΛΗ	ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΗ	2022-2026	61.500 €	LIFE IP4Natura ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ
5.3.2	Υποστήριξη-καθοδήγηση-απασχόληση φοιτητών που κάνουν την πρακτική τους άσκηση (προπτυχιακές ή μεταπτυχιακές σπουδές) σε θέματα σχετικά με την διατήρηση του είδους και τη συνύπαρξή του με τον άνθρωπο	D1-D6	ΚΑΛΛΙΣΤΩ/ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ Παν/μια & Ερευνητ. Ιδρύμ. ΜΔΠΠ ΔΜ ΟΦΥΠΕΚΑ	ΧΑΜΗΛΗ	ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΗ	2024-2026	17.700 €	Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
5.4	Πρόσδοση οικονομικής αξίας στην παρουσία και τη διατήρηση της αρκούδας							
5.4.2	Σήμανση και προώθηση προϊόντων και υπηρεσιών φιλικών προς την αρκούδα και το περιβάλλον	A4, A5, E1	ΥΠΑΑΤ, Παν/μια & Ερευνητ. Ιδρύμ., ΜΔΠΠ ΔΜ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΔΗΜΟΣ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ, Επιμελητήριο Φλώρινας	ΥΨΗΛΗ	ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΗ	2023-2025	50.000 €	ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027

Κωδ.	Μέτρα-Δράσεις	Δράσεις AmyBear	Φορείς Υλοποίησης	Αξιολόγηση σημασίας	Προτεραιότητα εφαρμογής	Χρονο-διάγραμμα	Συνολικό Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης
5.4.3	Υποστήριξη ανάπτυξης ήπιων τουριστικών και οικοτουριστικών δραστηριοτήτων (σεμινάρια κατάρτισης για την πρόσδοση οικονομικής αξίας στα προϊόντα/υπηρεσίες από την παρουσία αρκούδας, εργαστήρια και οργανωμένες ξεναγήσεις για επαγγελματίες τουρισμού στα Μονοπάτια της Συνύπαρξης)	E1, E5	ΜΔΠΠ ΔΜ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΔΗΜΟΣ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ, Διασυνοριακό Πάρκο Πρεσπών, Επιμελητήριο Φλώρινας, Ένωση Ξενοδόχων Φλώρινας, ΚΑΛΛΙΣΤΩ, ARCTUROS	ΜΕΣΗ	ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΗ	2023-2025	4.690 €	Υπουργείο Τουρισμού ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027
5.5	Δημιουργία και λειτουργία μόνιμων δομών διαβούλευσης							
5.5.2	Δημιουργία περιφερειακών πλατφορμών για την τακτική διαβούλευση κοινωνικών εταίρων/ενδιαφερόμενων ομάδων	C1, D1	ΜΔΠΠ ΔΜ ΟΦΥΠΕΚΑ ΚΑΛΛΙΣΤΩ Διασυνοριακό Πάρκο Πρεσπών	ΜΕΣΗ	ΑΜΕΣΗ	2022-2026	25.000 €	ΥΜΕΠΕΡΑΑ ΟΦΥΠΕΚΑ

Στόχος 6. Ενδυνάμωση δομών και ανάπτυξη επιχειρησιακής ικανότητας αρμόδιων διαχειριστικών αρχών και φορέων

Κωδ.	Μέτρα-Δράσεις	Δράσεις AmyBear	Φορείς Υλοποίησης	Αξιολόγηση σημασίας	Προτεραιότητα εφαρμογής	Χρονο-διάγραμμα	Συνολικό Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης
6.2	Κατάρτιση προσωπικού διαχειριστικών αρχών, φορέων και Ομάδων Άμεσης Επέμβασης							
6.2.1	Ανταλλαγή εμπειρίας, θεωρητική και πρακτική κατάρτιση προσωπικού Δασικής Υπηρεσίας, Εθνικών Πάρκων, Ομάδων Άμεσης Επέμβασης κ.λπ., στην εφαρμογή διαχειριστικών πρακτικών (τρεις κύκλοι κατάρτισης)	C2	ΚΑΛΛΙΣΤΩ/ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ Παν/μια & Ερευνητ. Ιδρύμ., ΔΗΜΟΣ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ, ΜΔΠΠ ΔΜ ΟΦΥΠΕΚΑ	ΚΡΙΣΙΜΗ	ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΗ	2024-2026	35.000 €	LIFE IP4Natura
6.2.2	Δικτύωση και ανταλλαγή εμπειρίας μεταξύ διαχειριστικών αρχών και φορέων ή δικαιούχων έργων LIFE στην Ελλάδα και την υπόλοιπη Ευρώπη	E3	ΜΔΠΠ ΔΜ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΚΑΛΛΙΣΤΩ, ARCTUROS, Εταίροι έργων LIFE, Παν/μια & Ερευνητ. Ιδρύμ., Δασική Υπηρεσία, IMET	ΜΕΣΗ	ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΗ	2023-2026	30.000 €	ΥΜΕΠΕΡΑΑ ΟΦΥΠΕΚΑ LIFE
6.3	Δημιουργία δομών παρακολούθησης σημαντικών παραμέτρων και δεικτών της βιολογίας και οικολογίας του είδους							
6.3.1	Δημιουργία και λειτουργία κεντρικής γεωβάσης δεδομένων για: [1] Καταχώρηση στοιχείων για την χωροχρονική παρουσία και κατάσταση των υπο-πληθυσμών και του ενδιαιτήματος του είδους και την παρακολούθηση σχετικών μεταβολών. [2] Παρακολούθηση ειδικών πληθυσμιακών δεικτών (αναπαραγωγική επιτυχία, αναπαραγωγικό μεσοδιάστημα, θνησιμότητα κ.λπ.	D1-D6	ΥΠΕΝ Δασική Υπηρεσία Παν/μια & Ερευνητ. Ιδρύμ. ΚΑΛΛΙΣΤΩ/ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ Διασυνοριακό Πάρκο Πρεσπών	ΜΕΣΗ	ΑΜΕΣΗ		30.000 €	LIFE IP4Natura

Κωδ.	Μέτρα-Δράσεις	Δράσεις AmyBear	Φορείς Υλοποίησης	Αξιολόγηση σημασίας	Προτεραιότητα εφαρμογής	Χρονο- διάγραμμα	Συνολικό Κόστος	Πηγή χρηματοδότησης
6.3.2	Ενημέρωση-αξιοποίηση του "Εθνικού Μητρώου αρκούδας": Γενετική παρακολούθηση και ανάλυση του συνολικού πληθυσμού με έμφαση στους μεταπληθυσμούς (περιοχές επαναποίκησης), καθώς και τους πιο απομονωμένους πληθυσμιακούς πυρήνες και στις διασυννοριακές περιοχές κατανομής του είδους (εκπόνηση σχετικής αναφοράς).	D1-D6	ΥΠΕΝ Δασική Υπηρεσία ΚΑΛΛΙΣΤΩ/ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ	ΜΕΣΗ	ΑΜΕΣΗ		33.750 €	ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ

Συνολικός προϋπολογισμός: 1.571.290 €